



Briselē, 2026. gada 26. jūnijā
(OR. en, de)

10642/26
ADD 1 REV 2

**Starpiestāžu lieta:
2024/0319 (COD)**

**CODEC 1202
AGRI 505
AGRIORG 80
AGRIFIN 122
AGRILEG 161**

"I/A" PUNKTA PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Projekts – EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA, ar ko Regulas (ES) Nr. 1308/2013, (ES) 2021/2115 un (ES) 2021/2116 groza attiecībā uz lauksaimnieku pozīcijas stiprināšanu pārtikas piegādes ķēdē (pirmais lasījums) – leģislatīvā akta pieņemšana – paziņojumi

Vācija ir lūgusi Padomes protokolā iekļaut šādu paziņojumu

Balsojumā par priekšlikumu Regulai, ar ko Regulas (ES) Nr. 1308/2013, (ES) 2021/2115 un (ES) 2021/2116 groza attiecībā uz lauksaimnieku pozīcijas stiprināšanu pārtikas piegādes ķēdē ar grozījumiem, kuri izdarīti ar 2026. gada 5. marta dialoga kompromisa tekstu, Vācijas federālā valdība ir nolēmusi atturēties.

Mēs esam vienisprātis ar priekšlikuma mērķi – stiprināt lauksaimnieku pozīciju. Tomēr kopumā mēs neesam pārliecināti, ka tajā paredzētie instrumenti ir piemēroti tam, lai minēto mērķi efektīvi sasniegtu. Mēs jo īpaši kritiski vērtējam priekšlikuma radīto birokrātiskā sloga palielināšanos un apjomīgos un dārgos pārejas centienus. Viens no mūsu galvenajiem mērķiem ir samazināt lieku birokrātiju un izvairīties no nevajadzīgām izmaksām ekonomikai. Salīdzinājumā ar citām Eiropas valstīm Vācijas lauksaimniecības pārtikas rūpniecību īpaši ietekmē aizsargātu nosaukumu ieviešana attiecībā uz gaļu, kam, pēc Vācijas domām, regulējums nav nepieciešams.

Ņemot vērā minēto, federālā valdība priekšlikumam piekrist nevar. Tajā pašā laikā mēs atzīstam, ka dialogā ir panākti būtiski pielāgojumi. Dalībvalstīm tiks dota iespēja atkāpties no pienākuma slēgt rakstiskus līgumus ar konkrētu obligāto minimālo saturu. Lai gan atkāpe piena nozarei ir ierobežota, tā attiecas uz būtiskiem elementiem.

Prezidentvalsts arī pielika visas pūles, lai aizstāvētu Padomes nostāju attiecībā uz gaļas nosaukumu aizsardzību: apzīmējumus, ko plaši izmanto Vācijas tirgū ārpus gaļas nozares (piemēram, Burger, Wurst un Schnitzel), joprojām var brīvi izmantot, apzīmējumi zivju nozarē netiek skarti un ir panākti dāsni pārejas un tirdzniecības laikposmi.

Latvija ir lūgusi Padomes protokolā iekļaut šādu paziņojumu

Latvija balso pret priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko Regulas (ES) Nr. 1308/2013, (ES) 2021/2115 un (ES) 2021/2116 groza attiecībā uz lauksaimnieku pozīcijas stiprināšanu pārtikas piegādes ķēdē (turpmāk – “priekšlikums”).

Priekšlikuma apspriešanas procesā Latvija ir konsekventi paudusi viedokli, ka visiem priekšlikumiem, kuru mērķis ir stiprināt ražotāju pozīcijas piegādes ķēdē, ir jāsniedz ražotājiem patiesi un taustāmi ieguvumi.

Ciktāl ir runa par līgumattiecībām un ievērojot Latvijas lauksaimniecības nozares viedokli, Latvija uzskata, ka lēmumam pieprasīt obligātus rakstiskus līgumus būtu jāpaliek dalībvalstu ziņā, nevis jābūt noteiktam par obligātu pienākumu.

Savu balsojumu pret priekšlikumu Latvija argumentē šādi:

- 1) mēs uzskatām, ka TKO regulas noteikumiem par līgumiem un līgumattiecībām būtu jāpaliek nemainīgiem un ka obligātu rakstisku līgumu un mediācijas mehānismu izveide būtu jāatstāj dalībvalstu ziņā. Jo īpaši Latvija iestājas pret 148. pantā ietvertajiem noteikumiem par līgumiem, jo tie neļauj dalībvalstīm nolemt, ka līgumiem piena nozarē nevajadzētu būt obligātiem;
- 2) Latvija arī nevar atbalstīt novirzīšanos no Padomes mandāta attiecībā uz mediācijas mehānismu un minimālās piegādes vērtības robežvērtības samazināšanu no 20 000 EUR līdz 10 000 EUR.

Nīderlande ir lūgusi Padomes protokolā iekļaut šādu paziņojumu

Nīderlande atzinīgi vērtē panākto vienošanos par priekšlikumu Regulai, ar ko Regulas (ES) Nr. 1308/2013, (ES) 2021/2115 un (ES) 2021/2116 groza attiecībā uz lauksaimnieku pozīcijas stiprināšanu pārtikas piegādes ķēdē. Jaunie noteikumi par līgumattiecībām un citi noteikumi palīdz stiprināt lauksaimnieku pozīciju sarunās, un šo mērķi Nīderlande ir aktīvi atbalstījusi visā lēmumu pieņemšanas procesā. Šajā procesā bija svarīgi nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus un plašu piemērošanu visā ES, lai sasniegtu mērķi “Viena Eiropa, viens tirgus”.

Tomēr gan procesuālu, gan materiālu apsvērumu dēļ Nīderlande nevar atbalstīt to, ka pēdējā brīdī tiek pievienoti ierobežojumi ar gaļu saistītu apzīmējumu izmantošanai un ierobežojumi, kas noteikti attiecībā uz kultivētas gaļas iespējām. Šie ierobežojumi neveicina skaidrību patērētājiem un rada nevajadzīgu regulatīvo slogu darījumu aprindām. Turklāt tie apdraud jaunu produktu un hibrīdproduktu izstrādi un kavē inovāciju un privātās investīcijas, kas ir būtiski elementi, ar kuriem stiprināt Eiropas lauksaimniecības un pārtikas sistēmas turpmākās peļņas gūšanas spējas. Līdz ar to tas ir pretrunā Dragi ziņojumā izklāstītajiem ieteikumiem ES turpmākās globālās konkurētspējas stiprināšanai.

Tāpēc, lai gan ierosinātā regula veicina lauksaimnieku pozīciju ķēdē, Nīderlande, ņemot vērā atrunas par iepriekš minētajiem ierobežojumiem, nevar kopumā atbalstīt kompromisa vienošanos, kas panākta starp Padomi, Eiropas Komisiju un Parlamentu par priekšlikumu regulai, ar ko Regulas (ES) Nr. 1308/2013, (ES) 2021/2115 un (ES) 2021/2116 groza attiecībā uz lauksaimnieku pozīcijas stiprināšanu pārtikas piegādes ķēdē.

Austrija ir lūgusi Padomes protokolā iekļaut šādu paziņojumu

Austrija vienmēr ir sniegusi konstruktīvu atbalstu praktiski īstenojamiem noteikumiem, kuru nolūks ir lauksaimnieku pozīciju stiprināšana pārtikas piegādes ķēdē.

Diskusijās Austrijai īpaši svarīgi bija un ir šādi jautājumi:

- atkāpes no obligātas rakstisku piegādes līgumu izmantošanas attiecībā uz lauksaimniecības produktiem, jo īpaši piena nozarē;
- atbilstoša diferenciacija konkurences tiesībās starp atzītām ražotāju organizācijām un neatzītām ražotāju organizācijām vai citām struktūrām.

Atkāpes no obligātas rakstisku piegādes līgumu izmantošanas attiecībā uz lauksaimniecības produktiem, jo īpaši piena nozarē

Saistībā ar Regulu (ES) Nr. **1308/2013 (148. un 168. pants)**, ar ko izveido tirgu kopīgu organizāciju (TKO), **dalībvalstis patlaban subsidiaritātes apsvērumu vadītas var izlemt**, vai par piegādēm pirmajiem pircējiem – izņemot pircējus, kas ir kooperatīvi, – ir vajadzīgi **rakstiski līgumi**.

Pašlaik Austrijā **rakstiski līgumi nav nepieciešami**; valsts

Erzeuger-Rahmenbedingungen-Verordnung (ražotājiem piemērojamie pamata noteikumi), kas balstīti uz *Marktordnungsgesetz* (Tirgus organizācijas likums, turpmāk tekstā – “TOL”), paredz, ka svaigpiena vai lauksaimniecības produktu piegādātājs var līgumu pieprasīt. Rakstiski piena piegādes nolīgumi Austrijā jau ir ierasta prakse, bet tiem nav precīzi jāatbilst TKO noteikumiem.

Šis priekšlikums **grozīt TKO** rada **fundamentālas izmaiņas līgumattiecībās**:

rakstiski **līgumi** patlaban ir pašos pamatos **obligāti visām** lauksaimniecības produktu **piegādēm**; piena nozarē papildus svaigpienam tas tagad ietver arī visu piena produktu piegādes.

Papildu nosacījumi (tostarp pārredzamas un demokrātiskas metodes cenu iepriekšējai noteikšanai, ņemot vērā ietekmi uz lauksaimnieku atalgojumu un maksājumu termiņiem un procedūrām) ir saistīti ar kooperatīviem piemērojamajiem **izņēmumiem**, un minētie izņēmumi ir saistīti ar **juridisko nenoteiktību**.

Ir ieviesta **jauna pārskatīšanas klauzula** līgumiem, kuru ilgums pārsniedz 12 mēnešus (**sešus mēnešus piena nozarē**), kas vienpusēji ļauj piegādātājam jebkurā laikā piegādes līgumu izbeigt. Līdz šim TKO mērķis ir bijis noteikt, ka piegādes līgumu ilgums ir vismaz seši mēneši; tagad pastāv **risks**, ka tiks **piedāvāti īsāki termiņi**. Tas jo īpaši attiecas uz piena nozari.

Lai gan joprojām ir iespējamas **atkāpes** attiecībā uz konkrētiem **produktiem** vai **līguma elementiem**, tās ir jānosaka valsts līmenī, no kā savukārt izriet birokrātisks slogs.

Pastāv **risks**, ka tiks piedāvāti tikai **īstermiņa piegādes līgumi** vai ka mazākiem piegādātājiem attālos apgabalos būs vēl grūtāk atrast pircēju. Tas tirgus apstākļus neietekmēs: patlaban piena apjomu pieaugums ES rada spiedienu uz ražotāju cenām.

Atkāpju no konkurences tiesību aktiem paplašināšana, tās attiecinot uz neatzītām ražotāju organizācijām un citām struktūrām

Līdz šim, atkāpjoties no LESD 101. panta 1. punkta, jebkurai ražotāju organizācijai (RO), kas atzīta saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 152. panta 1. punktu, bija atļauts plānot ražošanu, optimizēt ražošanas izmaksas, laist produktus tirgū un risināt sarunas par lauksaimniecības produktu piegādes līgumiem savu organizācijas biedru vārdā attiecībā uz visu to produkciju vai tās daļu.

Nākotnē minētās atkāpes no konkurences tiesību aktiem tiks **paplašinātas, tās attiecinot** arī uz **neatzītām RO, kooperatīviem un organizācijām jebkurā citā līdzvērtīgā juridiskā formā, kas atzīta valsts tiesību aktos**, kuras ir pieteikušās tikt atzītām un kuras dalībvalsts vēl nav atzinusi par RO, ar noteikumu, ka tās atbilst TKO regulas 152. panta 1. punktā un 154. pantā noteiktajām prasībām.

Jebkura šāda RO var izmantot minēto atkāpi laikposmā, kas paredzēts TKO regulas 154. panta 4. punkta a) apakšpunktā, vai – ja dalībvalsts līdz minētā laikposma beigām nav pieņēmusi lēmumu par atzīšanas pieteikumu – **piecu gadu laikā no atzīšanas pieteikuma iesniegšanas dienas**, ja vien attiecīgā dalībvalsts nav nolēmusi atzīšanu atteikt.

***Ex ante* tam ir paredzamas šādas sekas:**

- tas, ka būs jauni saņēmēji, darbosies pretī pašreizējiem vienkāršošanas centieniem; mēs varam sagaidīt, ka paredzamais pārbaužu skaita pieaugums palielinās administratīvo slogu.
- Turklāt tas, ka procedūras var turpināties gadiem ilgi, rada juridisko nenoteiktību, kas savukārt rada ievērojamu risku, ka gadījumā, ja *ex post* tiks konstatēta neatbilstība atzīšanas prasībām, uz saņēmējiem tiks attiecināti nopietni karteļu sodi.
- Uzmanība būtu jāpievērš arī tam, ka noteiktajā piecu gadu laikposmā starp dalībvalstīm var rasties arvien lielākas atšķirības atzīšanas procedūru grafikā.
- Turklāt ir ieviesta pilnīgi jauna atzīšanas procedūra (pašlaik: *ex ante* verifikācija; nākotnē: *ex post* verifikācija).
- Papildus minētajiem jautājumiem jaunā tiesību norma **vājina atzīto RO pašreizējo sistēmu: ieguvumi jau atzītām RO samazināsies.**

Austrija uzskata, ka **atzišanas sistēmā pilnīgi noteikti būtu vēlams** saglabāt *status quo*, jo īpaši, lai saglabātu **jau atzīto RO ieguvumus**. Visbeidzot, līdz šim visām neatzītajām RO, kooperatīviem un citām struktūrām jau ir bijusi iespēja tikt atzītām par RO un tādējādi gūt labumu no atbrīvojumiem no konkurences tiesību aktiem.

Noslēgums

Austrija joprojām uzskata, ka šos punktus ir iespējams izsvērt rūpīgāk, un **tādēļ aicina Eiropas Komisiju saprātīgā termiņā šos grozījumus izvērtēt**.

Tomēr Austrija neiebildīs pret panākto kompromisu un balsos “par”.

Komisija ir lūgusi Padomes protokolā iekļaut šādu paziņojumu

Komisija ir paziņojusi, ka 2026. gada otrajā ceturksnī ES noteikumi par publisko iepirkumu tiks pārskatīti, lai dotu iespēju iepirkumā izmantot ilgtspējas, noturības un Eiropas preferenciālās izcelsmes kritērijus un veicinātu šo kritēriju izmantošanu.

Šajā sakarībā Komisija pētīs, kā publiskais iepirkums var atbalstīt ilgtspējas mērķus un Eiropas preferenciālo izcelsmi, vienlaikus ievērojot vienotā tirgus noteikumus un starptautiskās saistības. Ilgtspējas mērķi tiks piemēroti arī Eiropas pārtikas politikas un tādu produktu atbalstam, kuru izcelsme ir mazās lauku saimniecībās, kuri ir ražoti uz vietas un tiek tirgoti, izmantojot īsas piegādes ķēdes.